

25 lovende forskningsprojekter

modtager støtte fra Øjenforeningen

Øjenforeningen har igen i år uddelt et millionbeløb til støtte af forskning, som skal garantere bedre forebyggelse og behandling af synstruende øjensygdomme. I år blev der samlet uddelt over seks millioner kroner til 25 lovende forskningsprojekter.

Af **Anne Mette Steen-Andersen** Foto **Morten Holtum**

DER VAR GLÆDE og klapsalver, da Øjenforeningen sammen med Bagenkop Nielsens ØjenFond, Carl og Nicoline Larsens Fond og Helene og Viggo Bruuns Fond traditionen tro uddelte legater ved årets repræsentantskabsmøde 12. juni. Som de foregående år var de

forskningsprojekter, der modtog støtte, udvalgt af Øjenforeningens Fagkyndige Komité. I år havde 35 forskere søgt om i alt 19 millioner kroner. Heraf valgte to ansøgere at trække deres ansøgning tilbage, da de modtog fuld finansiering fra anden side. Komitéen vurderede og udvalgte på baggrund af ansøgningerne 25 projekter, der blev honoreret med en samlet legatsum på

6,2 millioner kroner, hvilket er det højeste støttebeløb i Øjenforeningens historie og en halv million kroner mere, end der blev uddelt sidste år. De 25 projekter beskæftiger sig med en bred palet af øjensygdomme. Fælles for størstedelen af dem er, at de har til formål at skabe ny viden om udforskede biologiske mekanismer og diagnostiske sygdomsmarkører. Blandt andet søger et projekt at afklare, om tilstedeværelse af bestemte proteiner kan korreleres med udviklingen af venøse blodpropper i nethinden, mens et andet ønsker at bestemme de kliniske og genetiske faktorer, der er afgørende for udviklingen af nethindedystrofier.

En optælling viser, at det især har været projekter med fokus på sygdomme i nethinden, grøn stær og nærsynethed, som dette år har haft Fagkyndig Komité's gunst. Det største legat i Øjenforeningens historie på én millioner kroner gik til et projekt, der forsker i, om lavdosisbehandling med stoffet atropin (såkaldte belladonnadråber) kan reducere forekomsten af nærsynethed blandt danske børn. I Danmark er forekomsten steget de seneste

år, og i dag lider knap hvert femte danske barn af nærsynethed. Udviklingen er bekymrende, da nærsynethed er forbundet med risiko for blandt

andet nethindeløsning og grå stær. Det er læge og ph.d.-studerende **Anders Hvid-Hansen** fra Øjenklinikken ved Rigshospitalet – Glostrup, der står bag projektet. Han er taknemmelig

for legatet og sætter sin lid til, at forskningen vil føre til, at der på sigt bliver færre danske børn med svær nærsynethed.

"Det er et stort skulderklap at få et legat i denne størrelsesorden. Som forsker er man primært afhængig af to ting: bevillinger og forsøgspersoner. Nu er bevillingen på plads, og vi er godt i gang med at rekruttere børn til projektet over hele landet," lød det fra Anders Hvid-Hansen.

Det er Bagenkop Nielsens Øjen-Fond, der via Øjenforeningen har støttet forskningsprojektet med det flotte legat. Fondens donationer går primært til forskning i forebyggelse og behandling af nærsynethed.

Bedre kontrol med grøn stær

Forskning i grøn stær fik som nævnt ligeledes tildelt mange støttekroner ved årets uddeling. Det største legat på 400.000 kroner – inden for dette øjensygdomsområde – blev givet til et projekt, der ser på, hvilken type antiinflammatoriske øjendråber der sikrer bedst kontrol af øjentrykket hos patienter, som har fået foretaget et tryksænkende indgreb. Denne viden er essentiel, da udbyttet af en tryksænkende operation i høj grad afgøres af øjets evne til at

hele i perioden efter det kirurgiske indgreb, siger reservelæge fra Øjenklinikken ved Rigshospitalet – Glostrup **Afrouz Ahmadzadeh**, der står bag projektet.

"Grøn stær er en af de almindeligste årsager til blindhed på verdensplan, og den største risikofaktor herfor er forhøjet tryk i øjet. Derfor foretager vi hyppigt tryksænkende operationer. Normalt får patienterne øjendråber med steroid efter indgrebet for at sikre, at hullet efter operationen heler rigtigt op. Jeg håber at vise, at det er lige så effektivt at give ibuprofen, da det er et aktivt stof med færre bivirkninger – og som dermed er mere skånsomt for patienterne," siger hun.

I projektet randomiseres grøn stær-patienterne til postoperativ behandling med steroidholdige øjendråber eller øjendråber indeholdende ibuprofen (NSAID).

Fokus på sjældne sygdomme

Det var ikke kun sygdomsområder repræsenteret ved et stort antal patienter, som havde

den Fagkyndige Komité's opmærksomhed ved legatuddelingen. Blandt andet modtog et projekt, som søger at finde årsager til udviklingen af den sjældne sygdom kræft i bindehinden, et anseeligt legat på 229.000 kroner fra Øjenforeningen. Der diagnosticeres cirka to tilfælde af kræft i bindehinden hvert år. Kræftsygdommen har en alvorlig prognose og kan føre til blindhed og i værste fald have døden til følge. Der har gennem nogle år hersket en teori om, at udviklingen af kræft i bindehinden kan knyttes til en

infektion med HPV-virus, men teorien har ikke været efterprøvet på et stort vævsmateriale, fortæller **Ingvild Ramberg**, der er læge og ph.d.-studerende ved Patologiafdelingen på

Rigshospitalet, og som står bag projektet.

"Mine analyser viser, at omkring en femtedel af alle tilfælde af kræft i øjets slimhinde skyldes en HPV-infektion. Og de viser ydermere, at de HPV-relaterede kræfttilfælde har kliniske og histologiske træk, der adskiller sig fra de resterende kræfttilfælde. Den HPV-vaccine, der i dag gives for at beskytte mod kræft i livmoderhalsen, dækker de HPV-former, der rammer øjet," siger hun.

Det vævsmateriale, Ingvild Ramberg udfører sine studier på, stammer fra Rigshospitalets forskningsbiobank.

Materialet omfatter væv

fra alle danske patienter diagnosticeret med kræft i bindehinden fra 1980 til 2017. Materialet høstes for genetiske og epigenetiske informationer med biokemiske teknologier, hvorefter data korreleres med kliniske og histopatologiske data.

Den HPV-vaccine, der i dag gives for at beskytte mod kræft i livmoderhalsen, dækker de HPV-former, der rammer øjet.

Genterapi på dagsordenen

De senere års massive forskningsindsats i menneskets arvemasse og arvelige sygdomme har banet vej for genterapi som behandling af øjensygdomme, der skyldes fejl i arvemassen. Det er en avanceret teknik, hvis formål er at 'reparere' de nedarvede fejl i arvemassen. Den øgede interesse for genterapi som behandling på øjenområdet afspejlede sig under legatud- delingen, hvor to af de 25 projekter omhand- ler genterapi til arvelige

øjensygdomme. Et af disse projekter står re- servelæge **Silja Hansen** fra Øjenafdelingen ved Aarhus Universitetshospi- tal i spidsen for. Projektet

ser på, hvorvidt genterapi har potentiale til at mindske niveauet af vækstoffaktoren VEGF hos patienter med AMD, fortæller Silja Hansen.

"I dag behandles patienter med våd AMD med anti-VEGF-injektioner. Injektionerne skal

gives hyppigt, de er dyre, og behandlingen er forbundet med ubehag for patienterne. Vi arbej- der på at udvikle et genterapeutisk alternativ. Optimalt vil det betyde, at patienterne kun skal have én behandling, da genterapien forhåbent- lig livsvarigt vil nedregulere VEGF-niveauet."

Okulær genterapi har tidligere vist sig at kunne reducere niveauet af VEGF og udviklin- gen af karnydannelse i musemodeller. Projek- tet har som mål at udvikle en metode, der gør det muligt at afprøve genterapien i grisemod- ler, da grises øjne minder mere om menneskets øjne, end musens øjne gør.

Fagkyndig Komité har ydermere uddelt et legat til et projekt, der ser på genterapi til behandling af nethindedystrofier, en gruppe af øjensygdomme, der som oftest skyldes en defekt i et af de gener, der er involveret i billed- dannelsen på øjets nethinde. I dag findes der ingen godkendt behandling til nethindedystro- fier i Danmark, men studier har indikeret, at genterapi har effekt på sygdommene. ■

Støtte til efteruddannelse

Øjenforeningen har for året 2019 afsat en pulje på **75.000 kr.** til efteruddannelse for paramedicinske faggrupper på øjen- området.

Ansøgningerne vil blive behandlet efter først til mølle-princippet, dog således at kun ansøgere, der er medlem af Øjenfor- eningen, vil komme i betragtning.

Støtte til samme ansøger kan som hoved- regel kun gives hvert andet år.

Ansøgningskema kan hentes på ojenforeningen.dk eller rekvireres fra

Øjenforeningen, Ny Kongensgade 20,
1557 København V, tlf. 33 69 11 00
kontakt@ojenforeningen.dk

Gratis telefonrådgivning

for alle medlemmer af Øjenforeningen

Du kan få gratis telefonrådgivning hos enten

- øjenlæge
- socialrådgiver/psykolog ved akut opstået blindhed
- optiker
- synskonsulent

Alt, hvad du behøver, er at ringe på **33 69 11 00** hverdage kl. 10-14 og opgive dit medlemsnummer, navn og telefonnummer og lidt om dit problem.

Du vil så blive ringet op førstkommande uge.

Øjenforeningen